**ADMINISTRATĪVĀ RAJONA TIESA**
**RĒZEKNES TIESU NAMS**

Lietas arhīva Nr. A42-01020-20/43
ECLI:LV:ADRJRTN:2020:0409.A420302219.5.S

S P R I E D U
LATVIJAS TAUTAS VĀRDĀ

Rēzeknē 2020.gada 9.aprīlī

Administratīvā rajona tiesa šādā sastāvā:
tiesnesis S.Linkevičs,

rakstveida procesā izskatīja administratīvo lietu, kas ierosināta pēc pieteicējas /pers. D/ pieteikuma par pienākuma uzlikšanu Babītes novada pašvaldībai sniegt pieteicējai Aktu, būvatļauju, dokumentus par Aktā minētajiem mērījumiem un Aktā norādītos dokumentus.

**Aprakstošā daļa**

[1] /pers. D/ vērsās Babītes novada pašvaldības Būvniecības kontroles daļā ar 2019.gada 13.augusta iesniegumu, kurā citastarp lūdza piešķirt pieteicējai trešās personas statusu lietā par /pers. E/ izdoto 2018.gada 14.augusta Babītes novada pašvaldības Būvju pieņemšanas ekspluatācijā komisijas Aktu Nr./numurs/ un par būvatļaujas pārreģistrāciju no /pers. F/ (vai no SIA "Energotaupošas tehnoloģijas un sistēmas") uz /pers. E/ objektam "Dzīvojamā māja /adrese/"" un iepazīstināt ar administratīvās lietas materiāliem (Aktu, būvatļauju, Aktā minētajiem mērījumiem un dokumentiem).

Ar 2019.gada 5.septembra iesniegumu pieteicēja vērsās Babītes novada pašvaldībā, kurā citastarp lūdza piešķirt pieteicējai trešās personas statusu lietā par šķūņa /adrese/ būvniecības ieceri.

Minētie pieteicējas iesniegumi tika nodoti izskatīšanai Babītes novada pašvaldības domei.

Ar Babītes novada pašvaldības domes 2019.gada 25.septembra lēmumu (sēdes protokola Nr.17 4.§) (turpmāk – Lēmums) citastarp faktiski atteikts piešķirt pieteicējai trešās personas statusu administratīvajos procesos un atteikts iepazīstināt pieteicēju ar administratīvās lietas materiāliem *(lietas 30. - 33.lapa)*.

Lēmumā norādīts sekojošs pamatojums.

[1.1] Babītes novada pašvaldība norāda, ka pieteicēja savos iesniegumos prasību atzīt viņu par trešo personu pamato ar civiltiesisku prasību pret personu, kas nav īpašuma īpašnieks. Prasība trešās personas statusam tiek pamatota ar 13.09.2018. veikto atzīmi īpašuma zemesgrāmatā par naudas līdzekļu piedziņas vēršanu uz domājamo daļu laulāto kopīgajā mantā par labu pieteicējai.

Izskatot lietas materiālus, nav konstatējams pieteicējas tiesību aizskārums, kas būtu radies cēloņsakarībā, iestādei pārreģistrējot būvatļauju un pieņemot māju ekspluatācijā. Sūdzībā norādītais tiesību aizskārums neskar būvniecības administratīvo procesu, bet gan laulāto mantiskās attiecības, un strīds, saskaņā ar pieteicējas norādīto informāciju, tiek jau risināts civilprocesuālā kārtībā tiesā.

Administratīvā procesa likuma 76.panta pirmajā daļā noteikts, ka administratīvo aktu var apstrīdēt adresāts, trešā persona, likuma 29.pantā minētais tiesību subjekts, kā arī privātpersona, kuras tiesības vai tiesiskās intereses attiecīgais administratīvais akts ierobežo un kura administratīvajā procesā nav bijusi pieaicināta kā trešā persona.

Ņemot vērā minēto un to, ka nav konstatējams pieteicējas tiesisko interešu aizskārums, kas būtu pieteicējai radies cēloņsakarībā ar iestādes izdotajiem administratīvajiem aktiem konkrētajā būvniecības procesā, secināms, ka pieteicējai nav subjektīvo tiesību apstrīdēt administratīvos aktus - 13.08.2018. būvatļaujas Nr.88-k pārreģistrāciju un 14.08.2018. Aktu Nr./numurs/, kā arī lūgt piešķirt viņai trešās personas statusu.

[1.2] Iestāde Lēmumā arī norāda, ka minētais attiecināms arī uz būvniecības ieceres (paskaidrojuma raksts) I grupas būves - šķūņa būvniecības un ar to saistīto atzīmju apstrīdēšanu. Pašvaldība 11.01.2019. vēstulē Nr.2-6.2/19/49-N pieteicējai jau ir norādījusi, ka viņa nav atzīstama par lietas dalībnieku un līdz ar to viņai nav tiesību iepazīties ar lietas materiāliem. Tāpat, pamatojoties uz iepriekš minētiem argumentiem, pieteicējai nav subjektīvo tiesību apstrīdēt būvniecības ieceri (paskaidrojuma raksts) I grupas būves - šķūņa būvniecībai un ar to saistītās atzīmes.

[1.3] Iestāde Lēmumā norāda, ka, ja apstrīdēšanas iesniegumu iesniedz persona, kurai nav tiesību apstrīdēt administratīvo aktu, iestāde atsaka tā izskatīšanu pēc būtības un sniedz personai formālu atbildi, atsaucoties uz konkrēto pantu vai atbildot atbilstoši Iesnieguma likumam.

Pieteicēja iesniegumos lūdz iepazīties ar konkrētās būvniecības lietas materiāliem pierādījumu iegūšanai tiesvedībai civillietā. Ņemot vērā, ka pieteicēja nav atzīstama par trešo personu administratīvajā procesā, pieteicēja savas tiesības iegūt nepieciešamos lietas materiālus civilprocesuālajai tiesvedībai var realizēt saskaņā ar Civilprocesa likuma 112.pantu (tiesa vai tiesnesis pēc lietas dalībnieka motivēta lūguma ir tiesīga pieprasīt rakstveida pierādījumus no valsts un pašvaldību iestādēm, citām fiziskajām un juridiskajām personām).

[2] Pieteikumā tiesai pieteicēja norāda, ka iestāde nav lēmusi par viņas kā trešās personas statusu, bet vienkārši pieņēmusi kā aksiomu: tas, ka pieteicēja nav trešā persona, ir pašsaprotami, un tur nav nekas atsevišķi jālemj. Pieteicēja kategoriski nepiekrīt šādai pieejai. Likumdevējs ir nepārprotami paredzējis trešās personas statusa atzīšanai (vai neatzīšanai) atsevišķu procedūru ar īpašu, saīsinātu termiņu un īpašu apstrīdēšanas/pārsūdzēšanas kārtību.

Pieteicēja arī norāda, ka nekustamais īpašums, kura sastāvā tagad ietilpst arī dzīvojamā māja un pēc zināma laika, domājams, ietilps arī šķūnis, ir apgrūtināts ar ķīlas atzīmi pieteicējas labā. Un fakts, ka mājas pieņemšanu ekspluatācijā ir veikusi tieši /pers. E/, šobrīd tiek aktīvi ekspluatēts civillietā Nr./numurs/, būtībā mēģinot pierādīt, ka ēka ir uzbūvēta vienpersoniski un būvniecību veikusi tikai /pers. E/. Viss minētais sasaista abus norādītos procesus – administratīvo procesu par ēku būvniecību un civilprocesu, kurā administratīvā procesa dokumenti tiek izmantoti kā laulātā atsevišķas mantas esamības pierādījums. Savukārt šķūņa būvniecības rezultātā neapšaubāmi mainās (palielinās) nekustamā īpašuma sastāvs un tirgus vērtība, par ko pieteicējai arī ir tieša tiesiska interese.

Pieteicēja arī norāda, ka viņa cerēja, ka iestāde atcerēsies par no objektīvās izmeklēšanas principa izrietošajiem pienākumiem un patstāvīgi iepazīsies ar civillietas materiāliem vai pieprasīs tos no pieteicējas, no /pers. E/, /pers. F/ vai no tiesas. Iepazīsies, lai nostiprinātos pārliecībā, ka pieteicējai ir tiesības tikt atzītai par trešo personu minētajos administratīvajos procesos, jo tie tiešā veidā var skart pieteicējas intereses.

[3] Babītes novada pašvaldība (turpmāk arī atbildētāja) rakstveida paskaidrojumā pieteikumu neatzīst un lūdz noraidīt (*lietas 66. - 69.lapa*). Atbildētāja atkārto tos pašus argumentus, kas norādīti Lēmumā.

Papildus atbildētāja norāda, ka tai nekad nav bijis mērķis izvairīties no informācijas sniegšanas un dokumentācijas izsniegšanas, tomēr konkrētam informācijas pieprasījuma mērķim ir jāatbilst pieprasāmās informācijas apjomam. Nav strīds, ka pieteicējai konkrētā informācija ir nepieciešama civillietā Nr./numurs/, un pieteikumā norādītais tiesību aizskārums skar nevis būvniecības administratīvo procesu, bet gan laulāto mantiskās attiecības, kas tiek risināts jau civilprocesuālā kārtībā tiesā. Pašvaldībai nav izprotams pieteicējas pieprasītās informācijas apjoma mērķis un informācijas iegūšanas metodes. Pieteicēja vēlas iegūt konkrētus Objekta dokumentus, pieprasot pašvaldībai administratīvās būvniecības procesā dalībnieka statusu, k a s pašvaldības ieskatā, tai nav piešķirams. Pieteicēja savas tiesības var realizēt, iegūstot pierādījumus un nepieciešamos lietas materiālus civilprocesuālajai tiesvedībai saskaņā ar Civilprocesa likuma 112.pantu.

[4] Administratīvā procesa likuma 112.$^{1}$ panta pirmā daļa noteic, ka administratīvās lietas izskatīšana notiek rakstveida procesā bez tiesas sēdes, ja likumā nav noteikts citādi.

Savukārt minētā panta ceturtā daļa noteic, ka tiesa lietu mutvārdu procesā tiesas sēdē izskata, ja pirmās instances tiesai to lūdzis pieteicējs (..).

Tā kā pieteicēja tiesai nav lūgusi lietu izskatīt mutvārdu procesā, tiesa atbilstoši Administratīvā procesa likuma 112.$^{1}$ panta pirmajai daļai lietu izskata rakstveida procesā.

**Motīvu daļa**

[5] Tiesa, rakstveida procesā izvērtējot lietas apstākļus un lietā esošos pierādījumus kopsakarā ar procesa dalībnieku lietā iesniegtajiem rakstveida paskaidrojumiem, secina, ka pieteikums ir pamatots un ir apmierināms.

[6] Lietā nav strīda par to, ka pieteicējai nav piešķirams trešās personas statuss lietā par /pers. E/ izdoto 2018.gada 14.augusta Babītes novada pašvaldības Būvju pieņemšanas ekspluatācijā komisijas Aktu Nr./numurs/ un par būvatļaujas pārreģistrāciju no /pers. F/ (vai no SIA "Energotaupošas tehnoloģijas un sistēmas") uz /pers. E/ objektam "Dzīvojamā māja /adrese/jo ar Administratīvās rajona tiesas 2020.gada 10.marta lēmumu sūdzības lietā Nr./numurs/ noraidīta /pers. D/ sūdzība par Babītes novada pašvaldības domes 2019.gada 25.septembra lēmumu (sēdes protokola Nr.17 4.§) daļā, ar kuru atteikts piešķirt pieteicējai trešās personas statusu administratīvajos procesos, un daļā par tam pakārtotu atteikumu pieteicējas apstrīdēšanas iesniegumus izskatīt pēc būtības iestādē.

Lietā ir strīds par to, vai pieteicējai vispār ir tiesības saņemt Aktu, būvatļauju, dokumentus par Aktā minētajiem mērījumiem un Aktā norādītos dokumentus.

[7] Tiesa vispirms konstatē, ka, vērtējot pieteikumā ietverto prasījumu, ir nepieciešams konstatēt, vai prasījums saistīts ar atteikšanos atbildēt uz iesniegumu, neatbildēšanu uz iesniegumu vai nepienācīgu atbildēšanu, vai arī prasījums iesniegts sakarā ar iestādes atteikumu sniegt informāciju, informācijas nesniegšanu vai tās nepienācīgu sniegšanu. Pirmajā gadījumā piemērojams Iesniegumu likums, bet otrajā - Informācijas atklātības likums.

Iesniegumu likuma 1.pants noteic, ka likuma mērķis ir veicināt privātpersonas līdzdalību valsts pārvaldē. Šis likums ir piemērojams gadījumos, kad persona vēršas iestādē ar lūgumu iegūt iestādes viedokli, izziņu vai informāciju par kādu jautājumu ar mērķi aktīvi iesaistīties valsts pārvaldē, un nav piemērojams, ja personas mērķis ir mainīt konkrētas tiesiskās attiecības publisko tiesību jomā.

Savukārt Informācijas atklātības likuma 2.panta pirmā daļa noteic, ka šā likuma mērķis ir nodrošināt, lai sabiedrībai būtu pieejama informācija, kura ir iestādes rīcībā vai kuru iestādei atbilstoši tās kompetencei ir pienākums radīt. Šis likums nosaka vienotu kārtību, kādā privātpersonas ir tiesīgas iegūt informāciju iestādē un to izmantot. Šā panta trešā daļa noteic, ka informācija ir pieejama sabiedrībai visos gadījumos, kad likumā nav noteikts citādi.

Vērtējot Informācijas atklātības likumā ietverto tiesisko regulējumu, atzīstams, ka likums piemērojams gadījumā, kad persona, īstenojot savas tiesības uz informāciju, vēršas iestādē nolūkā iegūt kādus datus vai ziņas, kurām jau ir jābūt iestādes rīcībā un, no kuriem tiek kaut kas uzzināts, bet nav piemērojams, ja persona vēlas mainīt to skarošu konkrētu tiesisko situāciju publisko tiesību jomā, iegūt iestādes viedokli, izziņu vai informāciju par kādu jautājumu ar mērķi aktīvi iesaistīties valsts pārvaldē.

Ja prasījums ir saistīts ar iestādes nepienācīgu atbildēšanu uz iesniegumu, piemērojams Iesniegumu likums, bet ja prasījums iesniegts sakarā ar iestādes atteikumu sniegt informāciju - Informācijas atklātības likums. Kaut arī praksē dažreiz ir grūti nodalīt abu likumu piemērošanas gadījumus, tomēr tas ir nepieciešams, jo uz to atšķirīgu darbības jomu skaidri norādīts Iesniegumu likuma 2.panta otrajā daļā, kurā noteikts, ka likums neattiecas uz informācijas pieprasījumiem, kas izskatāmi saskaņā ar Informācijas atklātības likumu, kā arī uz iesniegumiem, kuriem saskaņā ar likumu noteikta cita izskatīšanas kārtība *(sk. Augstākās tiesas 2011.gada 22.februāra lēmuma lietā Nr.SKA-203/2011 6.punktu)*.

No lietas materiāliem redzams, ka pieteicēja vērsās Babītes novada pašvaldības Būvniecības kontroles daļā ar 2019.gada 13.augusta iesniegumu, kurā citastarp lūdza iepazīstināt ar administratīvās lietas materiāliem (Aktu, būvatļauju, Aktā minētajiem mērījumiem un dokumentiem).

No minētā saprotams, ka lietā strīds pastāv par informācijas izsniegšanu. Tas nozīmē, ka lietā piemērojamas Informācijas atklātības likuma normas.

[8] Saskaņā ar Informācijas atklātības likuma 2.panta trešo daļu informācija ir pieejama sabiedrībai visos gadījumos, kad likumā nav noteikts citādi.

Saskaņā ar Informācijas atklātības likuma 3.pantu informāciju, uz kuru attiecas šis likums, iedala: 1) vispārpieejamā informācija; 2)

ierobežotas pieejamības informācija.

Izvērtējot pieteicējas pieprasīto dokumentāciju par būvniecības administratīvo procesu, tiesa konstatē, ka tie satur informāciju par Būvju pieņemšanu ekspluatācijā un būvatļaujas pārreģistrāciju, proti par pieteicējas un viņas bijušā laulātā kopīgo mantu, par kuras sadali tieknbsp; risināts strīds civilprocesa kārtībā.

Saskaņā ar Babītes novada pašvaldības sniegto informāciju, pieteicējas pieprasītā dokumentācija sastādīta administratīvo lietu ietvaros, kurās pieteicēja nav procesa dalībnieks.

Saskaņā ar Informācijas atklātības likuma 5.panta otrās daļas 2.punktu par ierobežotas pieejamības informāciju uzskatāma informācija, kas paredzēta un noteikta iestādes iekšējai lietošanai.

Saskaņā ar Informācijas atklātības likuma 6.panta pirmo daļu par iestādes iekšējās lietošanas informāciju uzskatāma informācija, kas iestādei nepieciešama, sagatavojoties lietu kārtošanai.

Saskaņā ar Administratīvā procesa likuma 54.panta pirmo daļu privātpersonai un iestādei, kas nav administratīvā procesa dalībnieks, informāciju sniedz saskaņā ar Informācijas atklātības likumu, Fizisko personu datu apstrādes likumu un citiem normatīvajiem aktiem.

Tātad no iepriekš minētajām tiesību normām neizriet aizliegums personām iepazīties ar administratīvās lietas materiāliem. No normām secināms, ka administratīvajā lietā esošā informācija var tikt izsniegta personām, kas nav administratīvā procesa dalībnieki Informācijas atklātības likumā noteiktajā kārtībā.

[9] Informācijas atklātības likuma 11.panta ceturtā daļa nosaka, ka pieprasot ierobežotas pieejamības informāciju, persona pamato savu pieprasījumu un norāda mērķi, kādam tā tiks izmantota.

No pieteicējas iesniegumiem Babītes novada pašvaldībai un tiesai rakstveidā sniegtajiem paskaidrojumiem secināms, ka pieteicēja informāciju pieprasījusi, jo nekustamais īpašums, kura sastāvā tagad ietilpst arī dzīvojamā māja un pēc zināma laika ietilps arī šķūnis, ir apgrūtināts ar ķīlas atzīmi pieteicējas labā.

Tātad pieteicēja informācijas pieprasījumu pamato ar ķīlas atzīmes saglabāšanu bijušā laulātā piederošajā domājamo daļu laulāto (laulātie /pers. K/ un /pers. E/) kopīgajā mantā.

Līdz ar to izskatāmajā lietā ir konstatējama aizsargājama tiesiskā interese, kas pamato nepieciešamību pieteicējai saņemt pieprasīto informāciju.

[10] Apkopojot spriedumā konstatēto, tiesa secina, ka Babītes novada pašvaldībai uzliekams pienākums izsniegt pieteicējai Aktu, būvatļauju, dokumentus par Aktā minētajiem mērījumiem un Aktā norādītos dokumentus.

[11] Ja pieteikums pilnībā vai daļēji apmierināts, tiesa atbilstoši Administratīvā procesa likuma 126.panta pirmajai daļai piespriež no atbildētāja par labu pieteicējam viņa samaksāto valsts nodevu.

Pieteicēja samaksājusi valsts nodevu 30 *euro* par pieteikuma iesniegšanu tiesā *(lietas 9.lapa)*.

Saskaņā ar Ministru kabineta 2013.gada 12.februāra noteikumu Nr.85 "Kārtība, kādā administratīvajā lietā iemaksā, atmaksā un atlīdzina valsts nodevu un iemaksā un atmaksā drošības naudu" 13.punktu valsts nodevu atlīdzina mēneša laikā pēc pieteicēja iesnieguma saņemšanas iestādē Administratīvā procesa likuma 126.pantā minētajos gadījumos no tās iestādes budžeta līdzekļiem, kura attiecīgajā administratīvajā lietā bijusi pieaicināta atbildētāja pusē. Ņemot vērā minēto, no atbildētājas pusē pieaicinātās iestādes Babītes novada pašvaldības piespriežama pieteicējas samaksātā valsts nodeva 30 *euro*.

**Rezolutīvā daļa**

Pamatojoties uz Administratīvā procesa likuma 126.panta pirmo, 246.-251.pantu, 253.panta piekto daļu un 289.-291.pantu un Informācijas atklātības likuma 15.panta otro daļu, Administratīvā rajona tiesa

**nosprieda**

**apmierināt** /pers. D/ pieteikumu.

**Uzlikt par pienākumu** Babītes novada pašvaldībai desmit dienu laikā no šā sprieduma spēkā stāšanās dienas izsniegt /pers. D/, būvatļauju, dokumentus par Aktā minētajiem mērījumiem un Aktā norādītos dokumentus.

**Piespriest** no Latvijas Republikas par labu /pers. D/ (personas kods /personas kods/) samaksāto valsts nodevu 30 *euro*, kas atlīdzināma no Babītes novada pašvaldības budžeta līdzekļiem.

Spriedumu var pārsūdzēt Augstākās tiesas Administratīvo lietu departamentā viena mēneša laikā no tā sastādīšanas dienas, iesniedzot kasācijas sūdzību Administratīvās rajona tiesas Rēzeknes tiesu namā.

Tiesnesis S.Linkevičs